

Antalet Nordfladdermöss i Hammarbyskogen har minskat drastiskt. Foto: Naturskyddsföreningen

Johan Eklöf är en av Sveriges främsta fladdermusexperter. Foto: Frida Winter

Våra ljusskygga grannar blir allt mer sällsynta

I vår serie om djur i Sjöstan har turen kommit till de utrotningshotade fladdermössen, som är så viktiga för ekosystem. Vi har pratat med Johan Eklöf, en av Sveriges främsta experter på fladdermöss.

VI STÅR MITT I Indianparken vid Hammarby IP och väntar på att det ska bli tillräckligt mörkt. Här ska det finnas Nordfladdermus och även Större brunfladdermus. Frågan är bara om de kommer ut ikväll? Det blåser rejält och kanske håller insekterna en låg profil på grund av det. I så fall bemödar sig inte fladdermössen om att flyga ut heller.

Det är fascinerande att förstå att naturen är så nära inpå oss trots att Hammarby Sjöstad känns mer stad än naturreservat.

Korporna ropar från Hammarbyskogen, rävar kollar in middagsmaten, det vill säga alla välnärda rättor som bor i staden. Sjöstadshägern och bävern är två lokala superkändisar och rådjuren vandrar obekymrat upp

och ner för Hammarbybacken.

En som vet mycket om fladdermöss i Sverige är Johan Eklöf, aktuell med boken Mörkermanifestet. Han är disputerad biolog och en av Sveriges främsta experter på fladdermöss. Han har inventerat fladdermusbestånd på flera ställen i Stockholm – bland annat Djurgården, Ryssbergen och Järla. Han ser en oroväckande minskning i antalet Nordfladdermus som varit den vanligaste arten i Sverige.

– Det kan bero på att antalet insekter minskar, säger han, och det kan ha att göra med att våra samhällen blir allt mer upplysta.

Då menar han inte upplysta i positiv mening utan att vi lyser upp våra miljöer allt mer och gör det svårt för djur som behöver

mörkret som skydd för att våga sig ut och jaga.

– Det finns exempel på hela kolonier med fladdermöss som svultit ihjäl för att man satt upp fasadbelysning och de inte har vågat sig ut, säger Johan Eklöf.

Ljusköretningar är ett dilemma inte bara för nattlevande djur. Det börjar så smått att räknas nu som ett av våra verkligt stora miljöproblem. Det påverkar vår sömn, flyttfåglares navigering, sköldpaddor går vilse på väg till strandkanten och insekternas pollinering uteblir.

– För mycket ljus på fel tider stör vår dygnsrytm. Dygnets naturliga rytm med ljus och mörker har styrt livet i miljarder år. I dag dominerar gatlyktor och fasadbelysningar natten och på

bebyggda platser blir det sällan helt mörkt. Att se stjärnhimlen en molnfri natt är en sällsynt upplevelse. Frågan är om vi kan göra något åt det.

– Skuggande växter och avskärmade lampor som riktar ljuset neråt hjälper, säger Johan. Att hålla strandkanter fria från ljus hjälper också många arter. Sedan är det bra om det finns håligheter, gamla träd och konstruktioner där de kan övervintra. De behöver ha några plusgrader när de går ner i dvala. Gamla militärbunkrar har visat sig vara bra platser för fladdermöss. Det finns exempel på det ute på Värmdö där man öppnat upp gamla skyddsvärn som de flyttat in i. Sedan är inte alla arter lika ljuskänsliga. En av de minsta fladdermössen, dvärgpipistrellen, är en snabb jägare och de kan man se göra rader in i ljuskägglorna mörka sensommarkvällar på landet.

Av: CHRISTINA HAMNQVIST

■ Fladdermöss

Fladdermöss finns i hela Sverige, från en art i Lappland till nitton i sydligaste Sverige. Enligt IUCNs nya kriterier för rödlistning, är nio fladdermusarter i Sverige rödlistade.

Exempel på vanliga arter i hus är nordfladdermus (hela landet) och dvärgpipistrell (Sydsverige).

En av våra vanligaste fladdermusarter, nordfladdermus, kan sommardag bo under tegelpannor. Ibland bor den också i stora, öppna vindar nära taknocken. Kolonin kan bestå av upp till ett femtiotal individer.

En ofta sedd art i hus i Götaland och Svealand är dvärgpipistrell. Den söker sig till mer begränsade utrymmen, till exempel små vindutrymmen och mellanväggar. Dvärgfladdermusen bildar de största yngelkolonierna, i Sverige med upp mot 400 individer.

Källa: Naturvårdsverket

FUNDERAR DU PÅ NYTT KÖK?

Byt köksluckor istället.
Lika fint resultat men lägre pris!

Till alla sjöstadsbor
RABATT UPP TILL 15.000:-
Gäller t o m 9/11

Kontakta oss för katalog
eller kostnadsfritt hembesök:

08-121 116 83

www.sormlandskok.se